

T. C.  
SIHHAT VE İÇTİMAİ  
MUAVENET VEKALETİ

Neşriyatından  
No. 62

Property of  
Fred Field Goodsell  
14 Beacon St.  
Boston  
Mass.

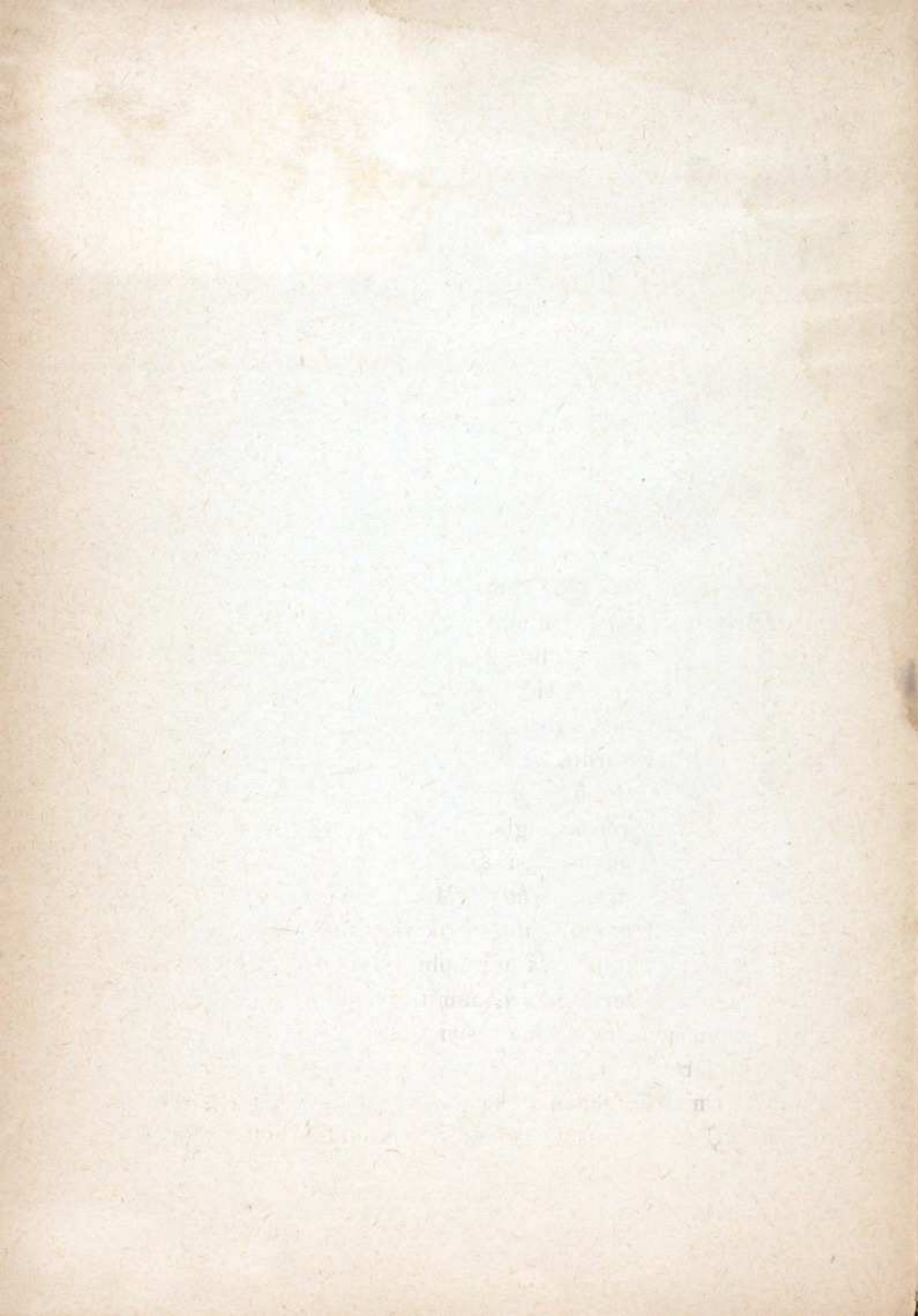
# Kuşpalazı

(Difteri)

*Pek tehlikeli olan bu sari hastalıktan çocuklarımızı  
nasıl koruyacağız*



ANKARA  
1938



T. C.  
SIHHAT VE İÇTİMAI  
MUA VENET VEKALETİ

Neşriyatından  
No. 62

## Kuşpalazı (Difteri)

Halk dilinde kuşpalazı denilen ( Difteri ) bulaşık ve mikroplu bir hastalıktır, bunun mikrobunu 1884 yılında " Löffler „ tarafından bulunmuştur.

Difteri kanunen hükûmete haber verilmesi mecburî olan hastalıklardan birisidir. Bu hastalık en ziyade küçük yaştaki çocuklarda görülür. Büyüklerde de görüldüğü vakidir, fakat nadirdir.

Tefrih devri 2 - 5 gün arasındadır. Hasta ve portölerden alınan mikrobun sağlam insanın vücuduna girüp hastalığın meydana çıkması 2 - 5 gün arasında olur.

**Hastalığın bulaşma yolları :** Mikrop doğrudan doğruya hasta ile temasden, hastanın aksırık ve öksürüğünden ve hastanın deydiği ve kullandığı mikroplu şeyleri ellelemekle geçer. Bundan mada difteri mikrobunu taşıyupta hastalık arzı göstermiyen portör (mikrop taşıyıcı) ler vasıtasile de sağlam insanlara geçer.

Difterinin çiy içilen mikroplu sütten de geçtiği görülmüştür. Çünkü bazı sütlerde difteri mikrobunu bulunabilir.

Difteri mikrobunu vucuda ağız ve burundan girer, boğaz ve bademcikler üzerinde yerleşir.

Mikrop taşıyıcı (portörler) difteri mikrobunu boğazlarında taşırlar. Bunlar çevrelerindeki sağlam insanlara bu mikrobunu bulaştırıp hastalık verebilecekleri için genel sağlık noktasından çok tehlikelidirler.

Bilhassa salgın zamanında difteri portörlerine çok ehemmiyet verilmeli ve bunlar araştırılıp teşhis ve tecrit edilmelidir,

Boğaz, burun ve bademcikler üzerine yerleşen difteri mikropları zehirini (toksin) kana akıtmağa başladıkdan sonra hastalığın umumî ârazları meydana çıkar.

### *Hastalık nasıl başlar ve anlaşılır.*

Çocuklarda ilkin humma ile beraber boğazda kırmızılık görülür. Difteri başlangıcı çok defa nezleye benzer. İlk başlangıçta boğazda beyaz leke ve zar (gışayı kâzip) henüz teşekkül etmediği için hastalığın gözle görülüp teşhis edilmesi güçtür.

Bu devre ancak boğazdan alınan ifraza mikroskop muayenesi yapıldıktan sonra laboratuvar teşhisi ile anlaşılır.

Boğaz muayenesinde kızarmış ve şişmiş bademcikler üzerinde veya boğazın arkasında beyaz veya kül renginde leke görülürse hastalığın ilerlemeğe yüz tuttuğu anlaşılır. Bu devrede hastalar yutkunmakta güçlük çekerler, ağız fena kokar, boğaz ve burunda kuruluk hissedilir.

Şiddetli vak'alarda hasta yavrunun yüreği bir kaç gün zarfında hastalığın zehirine (toksin) dayanamıya-

rak durur. Bazı difteri hastaları da asfeksiden ( nefes tıkaamasından ) ölürler. Buna “ zebha „ diyoruz.

### *Ihtilâtları*

Boğaz ve burundaki difteri çocuğun boğazını tıkayarak nefes aldırılmaz, o zaman hasta dudakları morarub sesi kesilerek ölebileceği gibi difteri mikroplarının toksini kalp adaleleri, böbrek, beyin ve sinirler üzerine tesir ederek felç ( kötürüm ) ve körlük de yapabilir.

Kuşpalazı esnasında çocukta her hangi nefes darlığı hasıl olursa ihmal edilmemeli, hemen boğaz mütehassısı bir doktora muayene ettirilmeli, şayet boğulma tehlikesi varsa nefes borusu delinerek açılan yerden nefes alması temin edilmelidir.

### *Tedavisi*

Kuşpalazı olduğu şüphe edilen çocukları derhal doktora muayene ettirerek şafi serumu yaptırmakla kurtarmak mümkündür.

Doktor böyle bir çocuğun boğazından hemen ifraz alarak devlet tıp müesseselerine veya hususî müesseselere gönderüp muayene ettirir. Eğer hastalığın seriri arazları tamam ise hemen serum tedavisine başlar. Laboratuvar araştırmasında mikrop bulunduğu sabit olursa serum tedavisi şiddetlendirilir

Difteri ne kadar erken teşhis ve tedavi edilirse ölüm tehlikesi de o kadar azalmış olur. Hele hastalığın ilk gününde antitoksik serum şırınga edilirse ölüm tehlikesi hiç yoktur.

Serum tedavisine hastalığın ikinci günü başlanırsa ölüm tehlikesi % 6 ya çıkar. Serum tedavisine hastalığın beşinci günü başlanırsa ölüm tehlikesi % 50 ye çıkar.

*Kuşpalazı*, görülüyorki şifası kabil olan bir hastalıktır. Yeterki hususî serumu hastaya ilk günlerinde tatbik edilmiş olsun.

### *Difteriden nasıl korunulur ?*

Her çocuk kuşpalazına tutulabilir. Bilhassa küçük yaştaki çocuklarda bu istidat daha fazladır.

Bir çocuğun difteriye yakalanup yakalanmayacağı Dr. Şıkın bulduğu teamülle pek kolay anlaşılabilir.

Bu tecrübe şu suretle yapılır : Difteri toksininden pek az bir mikdar çocuğun derisinin içine şırınga edilir. 24 — 48 saat sonra şırınga yerinde kırmızılık hasıl olursa çocuk kuşpalazına müsteit demektir.

Çocuklarımızı difteriye karşı korumak için difteri aşısı (anatoksin) yaptırmamız lâzımdır.

6 aylıktan 5 yaşına kadar olan çocuklarda hastalığa istidat % 60 nisbetindedir.

5 — 10 yaşına kadar çocuklarda bu istidat azalır ve nisbet % 35 e düşer.

Her ana ve babanın yavrularına daha ilk yaşlarında difteri aşısı yaptırmaları çok yerinde bir harekettir. Küçüklüklerinde aşı olmıyanlar ilk mektebe girerken veya bu mekteplerde yapılacak umumî difteri aşısı zamanında aşılanmalıdırlar.

Hastalığa karşı diğer korunma çareleri başında temizlik gelir. Bu da burun ve boğazı damla ve gargaralarla temizlemek, hasta olan evleri ziyaret etmemek, hastaların yanlarına gitmemek, mikrop taşıyan portörlerle temas etmemek ile mümkündür.

Hasta, evde tedavi ediliyorsa odasına ancak bir kişinin girmesi lâzımdır.

Hasta iyi olup nekahat devresinde boğaz ve burnunda mikrop kalmadığı anlaşıldıktan sonra mektep ve mahalle arkadaşları arasına karışmasına müsaade edilmekle de korunulur. Nekahat devrinde boğaz ve burunda mikrop olup olmadığını araştırarak lâboratuvar yoksa ihtiyat olarak 30 gün geçmeden hastayı kimse ile temas ettirmemelidir.

Hastanın sümüğü, tükrüğü ve kusmak suretile ifraz ettiği şeyler mikroplu olduğundan kullandığı mendil, yediği kap ve diğer eşyalar sodalı su ile kaynatılmak ve yattığı odayı fennî şekilde temizlemekle hastalığın sirayeti önüne geçilebilir.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Hıfzıssıhha müessesesi korunma için difteri aşısı ve tedavi için şifî difteri serumunu her an hazırlamakta ve icabında yurdun her tarafına taze olarak göndermektedir.

O halde :

1 — Hasta çocukların boğazında kırmızılık, beyaz leke veya zar varsa derhal doktora götürülerek hemen muayene ettiriniz veya doktoru evinize çağırınız.

2 — Difteri şüphesi olduğunda laboratuvar teşhisini beklemeden doktorun tavsiye ettiği difteri serumunu yaptırınız.

3 — Difteri salgını olsun olmasın bir yaşından beş yaşına kadar olan çocukları difteriye karşı aşılatınız.

4 — Küçük çocuklara pastörize edilmemiş ve yahut kaynatılmamış süt içirmeyiniz.

5 — Difteri olan yerleri ziyaret etmeyiniz, bu gibi yerlere yavrularınızı götürmeyiniz.

6 — Difterili çocuklar mümkün olursa bir hastaneye veya dispansere yatırılmalıdır.

7 — Difterili hastaları hemen buldukları yerlerdeki sıhhat dairelerine haber veriniz.

Eski zamanlarda bir çok yavruları kırıp geçiren ve çocukların büyük düşmanı olan kuşpalazı bugün hem korunması hem de tedavisi mümkün olan bir hastalık olmuştur.

İşte koruyucu tababetin zaferi . . . ..

---

Parasız dağıtılır.